

L'ESDEVENIDOR DEL BERGUEDÀ: UNA REFLEXIÓ I VUIT PREGUNTES

Enric Lluch i Oriol Nel·lo

Avui hi he tornat com abans solia;
esguardo al voltant, sol de nou,
l'acostumat entorn.

Què hi ha de diferent?

Thomas Hardy / Josep M. Jaumà

«La Regió Setena comprèn les comarques de l'Anoia, del Bages, del Berguedà i del Solsonès. Aquestes terres centrals de Catalunya, travessades pel Llobregat i els seus afluents Cardener i Anoia, constitueixen un país que ha superat la magresa de la terra, accentuada pel clima que hi atura el conreu del cep i de l'olivera, amb l'aprofitament de la força fluvial d'una manera tan intensa que les vores del Llobregat i del Cardener són un veritable rosari de colònies tèxtils i les de l'Anoia un seguit de papereries i adoberies. Demés, l'alt muntanyam de les capçaleres d'aquesta regió facilita una explotació forestal notable. Recentment, la descoberta de les sals potàssiques ha superposat a aquestes activitats la dels aprofitaments miners que ja s'havia iniciat amb els jaciments lignítics. Manresa és el centre natural al qual convergeixen les comunicacions mestres d'aquestes comarques, especialment del Bages, del Berguedà i del Solsonès».

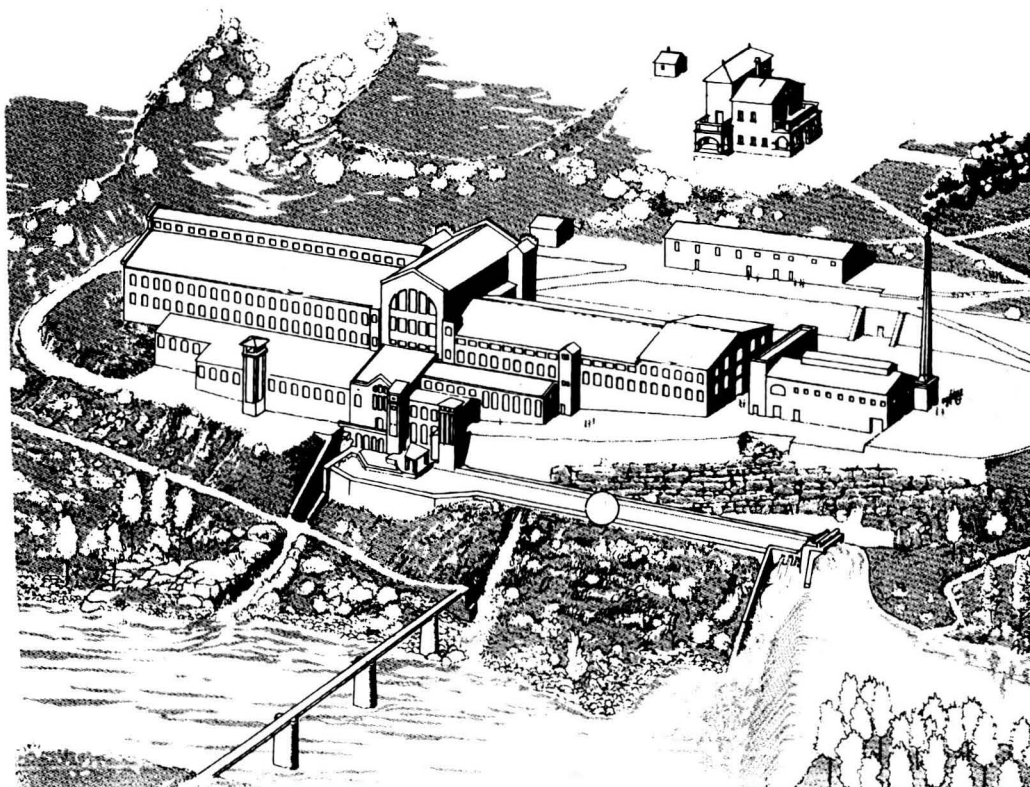
Aquest era el retrat que hom feia de les terres de la Catalunya central en el moment d'instaurar la visió territorial que les organitzava en comarques i les aplegava en una regió o vegueria, la setena, amb la capital a Manresa. El text és obra de Pau Vila i Dinarès i fou publicat l'any 1937, ara fa 59 anys. Potser és convenient a l'hora de reflexionar sobre les perspectives d'evolució futura de la comarca girar el cap errere per adonar-nos de fins a quin punt han estat radicals les transformacions dels darrers anys.

En efecte, el «rosari de colònies tèxtils», els «aprofitaments miners» de lignits i potasses, les «notables» explotacions forestals que fa mig segle caracteritzaven l'activitat econòmica de la conca del Llobregat són avui elements residuals, vestigis del passat. «El

Llobregat, nervi de Catalunya»: ho podrà tornar a ser? L'economia de la Catalunya central ha conegut, especialment de 1975 ençà, una transformació estructural que n'ha capgirat les bases i l'especialització. El Berguedà no ha estat pas una excepció, ans al contrari. Per dir-ho amb les paraules conclusives de l'informe de l'Anuari econòmic comarcal 1995 publicat per la Caixa de Catalunya: «El Berguedà està immersit en un procés de transformació important, pel qual, de ser una comarca de caràcter industrial, passa lentament a ser una comarca en què el sector terciari, juntament amb la diversificació de la indústria i amb la modernització del sector primari, ha de fer el paper reactivador de l'economia i la població».

0. Evolució de les dinàmiques territorials

En l'origen d'aquestes transformacions hi ha, com és ben sabut, fenòmens de gran abast. La indústria llobregatina havia ja perdut importància relativa respecte al conjunt català durant la gran expansió dels anys seixanta i els primers setanta. En efecte, amb una indústria que cercava economies d'aglomeració i proximitat als mercats, i amb l'extensió de la xarxa hidroelèctrica que alliberava les activitats productives de bona part de les servituds localitzatives per raons energètiques, el

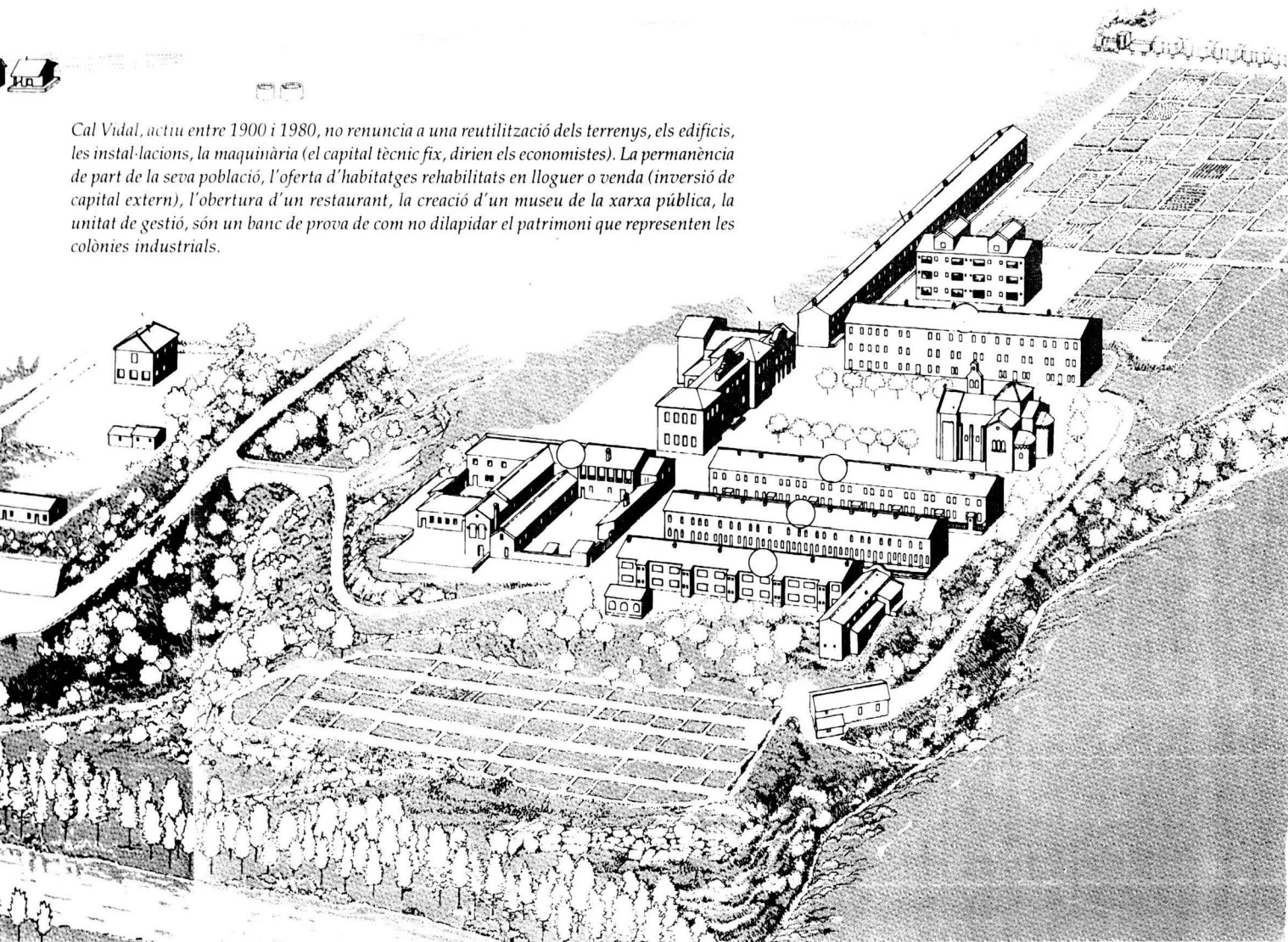
desenvolupament econòmic d'aquells anys tingué lloc de forma molt concentrada en els entorns metropolitans de Barcelona i Tarragona. Abans, doncs, de la crisi de mitjans dels setanta, els espais industrials del Llobregat-Cardener i del Ter-Freser eren eixos vells que tendien a ser substituïts en les noves localitzacions pel desenvolupament dels eixos litoral i prelitoral. Després, la mundialització de l'economia, amb l'obertura dels mercats i l'emergència de nous centres productius, ha imposat nous requeriments de competència. Requeriments que han forçat la indústria tèxtil catalana a reestructurar-se a través d'una flexibilització de la producció (en unitats més petites, sèries més curtes i cadenes de subcontractació), a la qual la indústria berguedana no ha pogut o no ha sabut adaptar-se, en termes generals. La baixa rendibilitat de les explotacions mineres, les dificultats de l'agricultura per ajustar-se al mercat europeu i l'escàs desenvolupament de l'activitat turística han fet la resta.

Com a resultat, el Berguedà perd població a un ritme de 0,7% anual acumulatiu, mentre el conjunt de Catalunya en guanya 0,2% i la veïna Cerdanya un 0,3%; entre 1981 i 1991 la comarca va veure disminuir els seus habitants a un ritme de més de 250 persones l'any. Les pèrdues es degueren sobretot a la baixa natalitat i a l'alta mortalitat que resulten d'una estructura de la població cada vegada més envellida. D'altra banda, la taxa d'activitats (és a dir, la relació entre els actius i la població dels 16 anys i més) ronda el 48% i es troba ben per sota del conjunt català. Dels ocupats, residents o no a la comarca, 40,5% treballen a la indústria, però els serveis, amb 39,7% dels ocupats, ja quasi els encalquen; per la seva part, la construcció, amb un 10,9% dels ocupats, supera netament l'ocupació agrària, que és el 8,7%. Així el Berguedà aporta només el 0,52% del producte interior brut català, amb una participació ben per sota de comarques amb una població comparable, com el Baix Penedès, l'Alt Camp o la Garrotxa. Al mateix temps, el Berguedà ocupa el lloc 33 entre les 41 comarques de

Catalunya pel que fa a renda familiar disponible, amb un nivell que és només el 87% de la mitjana catalana.

I, tanmateix, l'evolució de les dinàmiques territorials catalanes en els darrers anys sembla obrir noves possibilitats per a comarques com les de la Catalunya central. Acabat el període concentracionari, les principals àrees urbanes han vist estancar-se el seu creixement de població i perden, de manera prou consistent, pes relatiu respecte al conjunt de Catalunya. Paral·lelament, serveis i ocupació tendeixen a difondre's sobre el territori que les circumda i hi està ben connectat. D'altra banda, la millora de les comunicacions ha permès finalment la integració completa del territori català i la conversió d'algunes de les comarques anteriorment menys accessibles en àrees de lleure a l'abast del conjunt del Principat. Gràcies a aquesta renovació de les seves activitats, algunes d'aquestes comarques, com la Cerdanya o la Vall d'Aran, es troben avui entre les àrees amb més alta renda per càpita de Catalunya.

Cal Vidal, actiu entre 1900 i 1980, no renuncia a una reutilització dels terrenys, els edificis, les instal·lacions, la maquinària (el capital tècnic fix, dirien els economistes). La permanència de part de la seva població, l'oferta d'habitatges rehabilitats en lloguer o venda (inversió de capital extern), l'obertura d'un restaurant, la creació d'un museu de la xarxa pública, la unitat de gestió, són un banc de prova de com no dilapidar el patrimoni que representen les colònies industrials.

La fàbrica de Baix de Vilada, quasi una company-town quan hi treballaven 180 persones, és un dels pocs casos de pervivència del tèxtil competitiu (roba per a camiseria). Nou capital, ajut públic, reducció a 50 treballadors, nova organització del calendari i l'horari de treball (els diaris van parlar de «tecnologia japonesa»), accés viari renovat, han fet possible aquesta positiva excepció.

J. RIBERA

La qüestió que cal plantejar-se és quines actuacions caldria endegar al Berguedà per tal d'aconseguir aprofitar les oportunitats que la nova situació presenta i escapar dels riscos de marginació i pèrdua de pes respecte al conjunt català, a què la comarca sembla abocada si continuen les tendències actuals. Els autors es troben ben lluny de poder donar respostes positives en un tema d'aquest abast: solidaris amb aquestes terres pensen, tanmateix, que no les coneixen prou. Voldríem, doncs, formular només algunes preguntes en aquest aspecte. Si el lector, berguedà o de fora, troba que n'hi ha alguna de més o menys rellevant, ens donarem per satisfets.

1. La qüestió de la població: com i per a què comptem les persones?

Les dades unsals ens diuen que 23 dels 30 municipis de la comarca (31 si hi afegim Sant Julià de Cerdanyola) perden població. Però quina és la població del Berguedà? La d'un dimecres al matí del mes de març o bé la d'un dissabte a la tarda del mes d'agost amb els càmpings (Berga, Riera de Merlès, Saldes, Castellar del Riu...), les cases de colònies (Castell de l'Areny, Guardiola, La Pobra...), les segones residències i els hotels plens? La del migdia del dia de Sant Esteve o bé les d'un diumenge d'octubre, en plena febre del bolet? Les diferències entre allò que els demògrafs han anomenat la «població/dia» (la població que cada dia es troba en un

indret) i els residents empadronats són substancials. D'acord amb les estimacions dels demògrafs, al Berguedà, a una població censada (1991) de 38.753 persones correspondria una població mitjana anual de 48.753 i, encara més, una població mitjana estival de 55.773. La qüestió, lluny de ser anecdòtica, és plena de conseqüències. Una mostra: dels 13.547 ocupats del Berguedà, 1.627 (més d'1 de cada 8, doncs) treballen fora de la comarca (33,4% dels quals al Barcelonès). En una societat on els ciutadans utilitzen el territori d'una forma cada vegada més extensiva (resideixen en un lloc, treballen en un altre, compren més ençà i passen el cap de setmana més enllà), ¿no hauríem de considerar les variables demogràfiques (i reclamar els recursos, adequar els serveis, organitzar la fiscalitat i plantejar la representació política) amb uns criteris més adaptats a la realitat? En aquest mateix camp, el del poblament, ¿no convindria, tot mantenint l'actual model, que no ha implicat fins al dia d'avui consums de sòl excessius fora dels nuclis urbans ja consolidats, promoure una campanya de «Viure al Berguedà» (tal com ho expressa l'eslògan d'una immobiliària)? L'oferta de cases i de pisos nous a les ciutats, viles, pobles, llogarrets i veïnats, l'oferta de pisos o apartaments rehabilitats a les colònies tèxtils (cal Vidal) o mineres (Sant Josep), augmentaria la població mitjana tractada més amunt i impulsaria la indústria de la construcció i totes les activitats i oficis que

hi estan lligats. Les dades positives de 1994 (225 habitatges acabats i 199 d'iniciats dins l'àmbit comarcal berguedà), ¿no són un estímul per a una política d'expansió d'aquest sector?

2. La qüestió agropecuària i forestal: una nova agricultura i nous horitzons per al bosc?

Les activitats agràries de la comarca, tot i el creixement de la ramaderia (bovina, porcina) travessen dificultats greus que comporten la disminució del nombre d'actius agraris, del nombre d'explotacions i de la superfície conreada. Més enllà de les quotes comunitàries, ¿no hi hauria una sortida possible en l'especialització en productes de qualitat amb denominació d'origen protegida? No s'hauria de fomentar el conreu de varietats autòctones com el «pèsol negre de muntanya» o la «ceba dolça»? No s'haurien d'estendre denominacions d'origen com la «vedella del Berguedà» promoguda per una cooperativa a d'altres camps? No hi ha possibilitat de crear —com a d'altres països europeus— un circuit de producció i distribució d'agricultura biològica? No es podrien vincular aquestes activitats a la imatge i la promoció de l'oferta de restauració a la comarca (les «patates emmascarades», el «blat de moro escairat»)? Cal, finalment, renunciar a fer rendible l'explotació del bosc?

3. La qüestió industrial: vers una constel·lació de «districtes industrials»

En països com el nostre, el cicle industrial de la producció basada en grans unitats sembla acabat. Això sembla condemnar de manera irremissible el model productiu de la gran fàbrica urbana de la comarca i de les colònies de riu. Una alternativa possible és l'especialització flexible, en què en un mateix àmbit territorial, un conjunt d'empreses petites i mitjanes estretament interconnectades són capaces de fer més eficientment el procés que abans tenia lloc en una unitat integrada. Ara bé, si aquest conjunt d'empreses tenen més possibilitats d'aparèixer en aquells medis de la tradició industrial on, tal com deia Alfred Marshall, «els misteris de l'ofici deixen de ser misteris. És com si fossin a l'aire. Les criatures els aprenen sense adonar-se'n», ¿no seria el Berguedà dins la Regió Setena (al costat d'una àrea igualadina basada en el gènere de punt, o d'una àrea manresana fonamentada en la cinteria) un candidat obvi per a un desenvolupament d'aquest tipus? Conseqüentment, la política industrial dels actors públics (Generalitat,

Consell Comarcal, ajuntaments, ...) i dels agents corporatius i privats, ¿no hauria d'orientar-se doncs sobretot a promoure — amb l'oferta de sòl ja existent, amb subvencions, però també amb determinació d'objectius i amb formació— dinàmiques d'especialització flexible pròpies d'un «districte industrial», en la formulació de Giacomo Becattini? No hauria relacionat el mateix Marshall l'endegament de dinàmiques d'aquest tipus amb l'obtenció de beneficioses «economies externes»? Si desenvolupaments d'aquesta mena donaren lloc al sorgiment, ja fa anys, d'una «terza Italia» entre el Nord de la gran indústria i el Mezzogiorno endarrerit, ¿podria la Catalunya central esdevenir una «terza Catalogna» entre les comarques metropolitanas del Vallès i el Baix Llobregat i les àrees turístiques i agropecuàries del Pirineu i de Ponent?

4. La qüestió dels serveis: cap a una economia comarcal de base terciària?

La problemàtica del sector terciari té tres orígens: l'escassetat dels serveis a la

producció, la manca d'especialització del comerç i la reduïda capacitat d'una oferta turística (que presenta, a més, una qualitat mitjana no molt elevada). Pel que fa als serveis de serveis a les empreses (aspecte clau per al desenvolupament productiu), no obren els nous mitjans de telecomunicacions noves oportunitats? No caldria, per tant, fer de la implantació d'aquests nous mitjans —i en particular del cablejat amb fibra òptica— una prioritat de primer ordre? ¿Es podrien cercar també en aquesta línia elements que permetessin temperar la tradicional concentració dels llocs de treball terciaris en uns pocs municipis de la comarca (Berga, Gironella, Puig-reig)? En relació a la manca d'especialització del comerç, que el fa vulnerable a la influència de les grans superfícies, ¿no caldria avançar —tal com ja ho han fet diversos negocis del carrer de la Ciutat i del passeig de la Pau a Berga— en nivells d'especialització i qualitat destinats a competir no només per la clientela local sinó per a atreure públic de fora de la comarca? Una condició necessària per a atreure aquest públic forà, atesa la diferència abans exposada entre població empadronada i població mitjana real, ¿no és la revisió del

«Tres estructures econòmiques, tres tendències de desenvolupament no comprensibles si no són indagades en llur especificitat», descobria Bagnasco a Itàlia el 1977. La dicotomia Nord-Sud deixava lloc a una Terza Italia de petites i mitjanes empreses tradicionals o intersticials. Entre la Regió Metropolinada i l'Alt Pirineu-Ponent hi ha lloc per a una Terza Catalogna?

VIATGES
ATSA EXPRES, S.A.

Telex 57555 ATT
 FAX (93) 821306

A partir del 25 de març 1996

Port Aventura
 Des del BERGUEDÀ

AUTOCAR + ENTRADA

PREUS DE GRUPS I COL·LEGIS

	de dilluns a divendres NO FESTIUS	dissabtes i diumenges Juliol-Agost
ADULTS (de 17 anys)	4.300	4.700
JUNIOR (de 5 a 16 anys)	3.300	3.900
SENIOR (+ 65 anys)	3.500	3.900

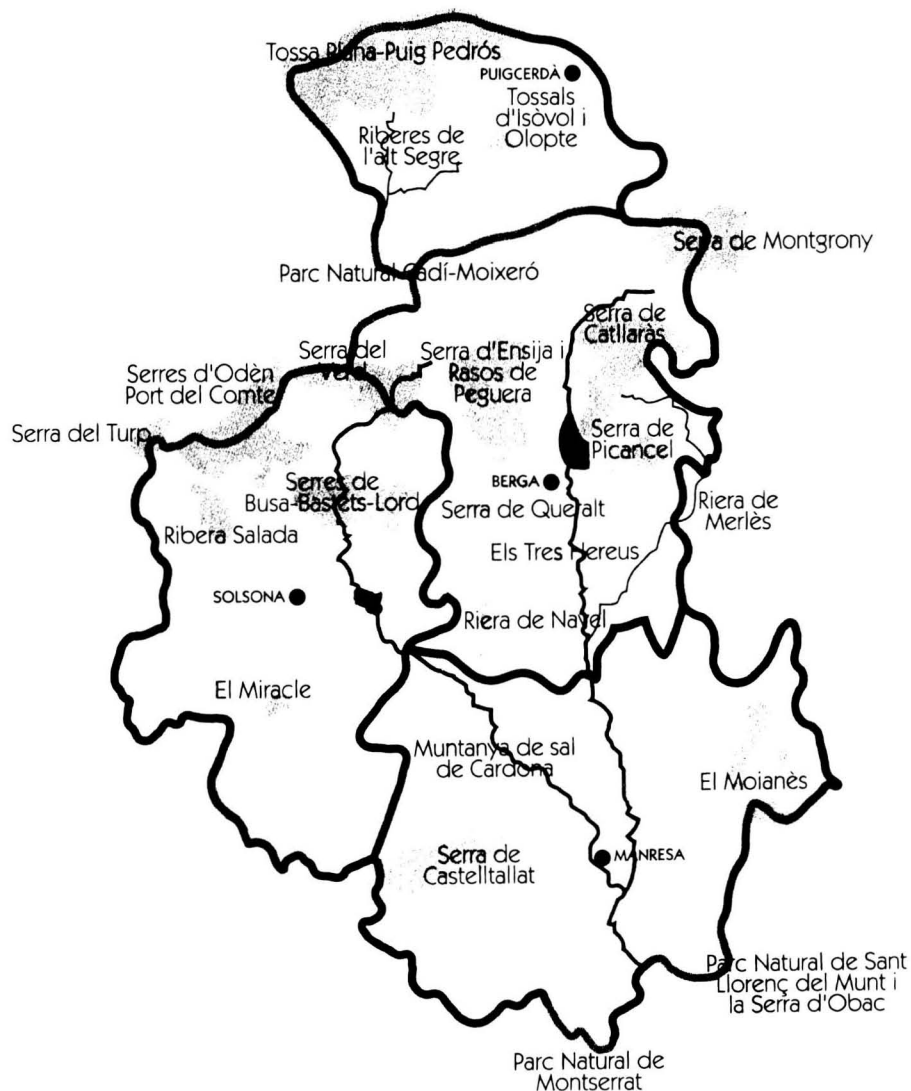
Passeig de la Pau, 9 Tel. 821 20 00 / 821 06 50 BERGA

calendari i de l'horari d'obertura dels establiments? Finalment, pel que fa al turisme, s'han donat passos sens dubte adequats en el camp de l'agroturisme: ¿no caldria, però, elaborar un pla de desenvolupament turístic de la comarca i consolidar un consorci de promoció amb una participació de l'administració i els agents interessats? Tota una xarxa de museus es va teixint arreu de la comarca (Berga, Clot del Moro, Bagà, Fígols, Colònia Vidal...); alguns, que són exponents del ric patrimoni arqueològic industrial, articulats amb el Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya. Diversos monuments (com Sant Quirze de Pedret, rehabilitat suara) han estat rejuvenits i posats en valor. Però, ¿no caldria continuar reforçant l'oferta, tot apuntant a d'altres col·lectius específics (turisme verd, turisme de muntanya, turisme nàutic, turisme d'aventura, turisme cultural, turisme escolar, turisme per a gent gran, etc.)?

5. La qüestió del sector natura: els espais protegits, una hipoteca o un estímul per al desenvolupament?

El Berguedà és una de les comarques més ben dotades d'espais naturals protegits: el Pla d'Espais d'Interès Natural de 1993 qualifica com a tals 34.262 ha. de la comarca. El parc natural Cadí-Moixeró, amb més de 19.000 ha. dins la comarca, ha permès endegar processos de desenvolupament local interessants en espais veïns (com a Tuixén i la Vall de la Vansa, amb centre de recursos, cases de colònies, etc.). Les iniciatives preses amb base a Bagà fan pensar en processos similars al Berguedà. ¿No caldria posar en valor, com a espai d'estudi, de lleure cultural, d'activitats a l'aire lliure, el potencial d'àmbits com el Catllaràs, la Serra d'Encija o la Serra del Verd? ¿No es podria elaborar un pla de conjunt dels espais naturals de la comarca que, tot partint de la idea que aquest patrimoni és un dels principals actius del Berguedà, n'evités la depredació, en regulés els usos i en potenciés la imatge? No s'hauria de supeditar, l'obertura de nous vials i camins en espais naturals, a un pla de conjunt d'aquesta mena? ¿No caldria, així mateix, des del Consell Comarcal, instar sense demora l'administració competent que declarés el Catllaràs —5.400 ha. dins el Berguedà, en risc de degradació—, Parc Natural, amb la consegüent dotació presupostària i l'establiment de l'organisme de gestió corresponent, en risc de degradació?

Emplaçament dels Parcs Naturals i Paisatges de la Catalunya central (segons el pla d'Espais d'Interès natural, PEIN)

El mapa dels paisatges protegits per l'administració en el conjunt de comarques que Regió 7 cobriria informativament en el moment de publicar-se l'obra d'on s'ha reproduït la figura, fa evident la riquesa del patrimoni natural del Berguedà i el seu entorn. Per tal que pugui ser palanca de desenvolupament, cal evitar-ne la degradació i aplicar-hi, on calgui, mesures de rehabilitació

INFOGRAFIA: DI-9,S.C.P. FONT: MANEL CERVERA ET AL., PARCS NATURALS, PAISATGES I RUTES. MANRESA, EDICIONS INTERCOMARCALS, 1994

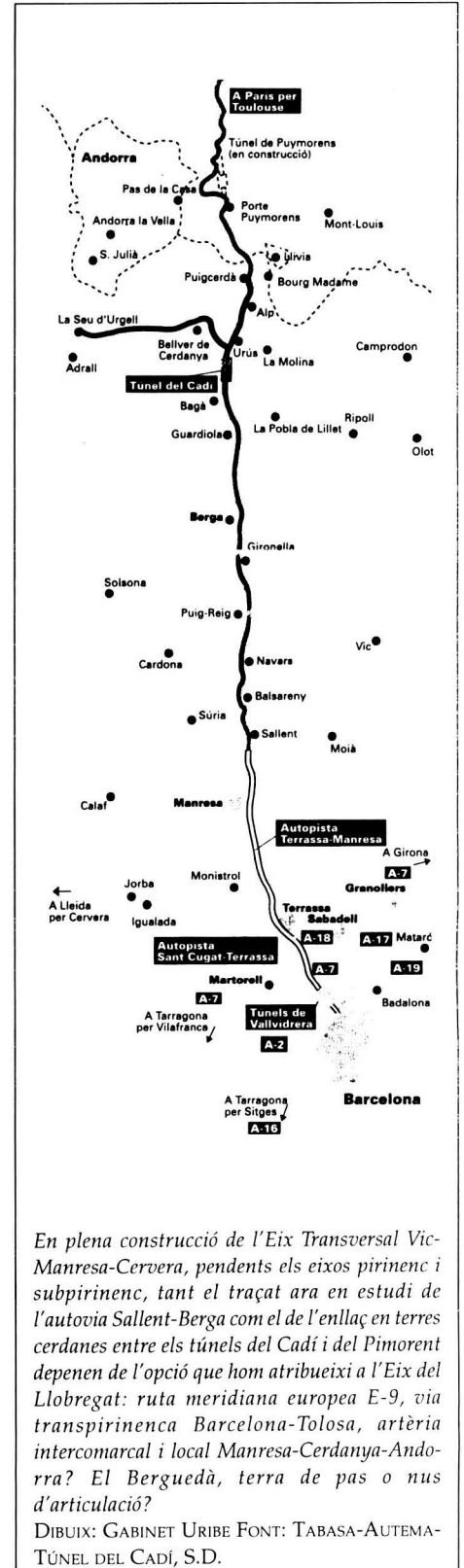
6. La qüestió de la formació: l'avenç cultural, una palanca de progrés econòmic?

La formació de la població és un requisit imprescindible per a un desenvolupament econòmic basat en la qualitat de la producció i els serveis. En el vicenni 1976-1996 d'instauració de la democràcia i de restauració de l'autonomia, el nivell general d'estudis s'ha elevat de manera molt considerable, tant per la millora i difusió dels equipaments docents (especialment dels públics: instituts de batxillerat a Puig-reig, Gironella i Berga, nou institut d'ensenyament secundari obligatori a l'Alt Llobregat) com per l'accés de la joventut berguedana a les facultats i escoles universitàries de Barcelona, Bellaterra, Manresa o Vic. A l'avenç cultural (i a la cohesió territorial) contribueixen també: les editores comarcals de llibres (L'Albí, Amalgama Edicions —llibres i partitures—, Àmbit de Recerques del Berguedà i l'Associació Cultural el Vilatà) i les regionals, comarcals o locals de periòdics (*Dovella*, *Regió 7*, *El Vilatà*, *L'EROL*, *Montbordó*, *Ressò de Ressò...*); les emissores de ràdio (Ràdio Puig-reig: «Bon dia, Berguedà») i les dues televisions de Berga, així com els nuclis d'investigadors (Àmbit de Recerques...). Tanmateix, la Regió Setena ha sortit relativament malparada de la reforma del mapa universitari català. Tot i que ha semblat estar-hi a prop diverses vegades, Manresa, indecisa un temps, tardana a causa d'això, no ha vist ampliar tant com era d'esperar la seva oferta d'ensenyaments, mentre que el procés de descentralització dels estudis universitaris provocava una florida d'iniciatives a Lleida, Reus-Tarragona, Girona i Vic. Al mateix temps, malgrat els benemèrits esforços realitzats, l'oportunitat d'utilitzar les antigues casernes de Berga com a seu d'activitats d'ensenyament superior, més o menys permanents (a l'estil de la Universitat d'Estiu de la Natura de 1995), sembla indefinida. No s'hauria de revisar en profunditat aquest estat de coses? ¿No es podrien dissenyar un conjunt d'activitats (tot seguint potser la pauta dels Estudis Universitaris de Vic) que, sense culminar amb la creació d'una nova universitat permetessin de manera més directa vincular ensenyament i desenvolupament econòmic? No sempre cal crear *ex-nihilo*: l'Escola d'Art i Disseny del Berguedà a Gironella (ebenestria, disseny gràfic, ceràmica, etc.), és la base d'un possible desenvolupament de la construcció de mobles en sèrie de qualitat, de les activitats d'artesans

gràfiques i editorials, de la ceràmica d'artesà o d'artista... ¿No es podria utilitzar, a més, la implantació d'activitats universitàries com a excusa i mitjà per reutilitzar, rehabilitar i requalificar els nuclis històrics de Berga (on s'han rehabilitat ja les places més emblemàtiques), Solsona o Manresa (com ho han fet, tot atraient quantiosos recursos i amb èxit assenyalat, Bolonya o Girona)?

7. La qüestió de les infraestructures: terra de pas o nus d'articulació?

La millora de les infraestructures de la comarca és una realitat innegable: la urbanització i equipament de viles i pobles, la millora de la C-1411, l'obertura del Túnel del Cadí, el pas proper de l'Eix Transversal pel Bages o la recent arribada del gas natural a la comarca, són episodis d'extraordinària importància, malgrat l'espectacularitat dels col·lapses de l'Eix del Llobregat (que afecten, però, només unes poques hores a la setmana i unes setmanes a l'any). De cara a les obres previstes o en curs, ¿no caldria definir la seva funcionalitat en relació amb les característiques tècniques? Dos exemples: el traçat de l'autovia Sallent-Berga pot diferir si la considerem un tram de la C-1411 (carretera comarcal d'Abrera a Bellver de Cerdanya), o de la ruta transpirinenca euroregional Barcelona-Tolosa, o de la via rodada europea E9; l'amplària de l'Eix Transversal, d'un sol carril en cada sentit, en farà més un útil enllaç intercomarcal que no pas un eix Girona-Lleida. Segurament, on es concentren els déficits més importants avui és en el camp dels transports públics i les telecomunicacions. Hom va prescindir, potser amb una certa lleugeresa, del carrilet Manresa-Guardiola i, tot i que Manresa és, actualment, capçalera de dos serveis ferroviaris de qualitat i d'alta intensitat, que enllacen amb la Regió Metropolitana (una línia dels Catalans i una línia de rodalia de Renfe), la mateixa línia de Manresa-Lleida es troba en qüestió. D'altra banda, el servei de transport per carretera pateix de l'antiguitat de la flota d'autocars i no cobreix el conjunt de municipis de la comarca. Noves inversions, com el traçat del Tren d'Alta Velocitat que deixa de costat la Catalunya central, accentuaran encara més les mancances presents. Després d'un decenni d'inversions extraordinàries en la xarxa viària, no caldria reflexionar ara sobre les dotacions del transport públic? No s'hauria d'integrar a aquesta reflexió l'impacte potencial de les telecomunicacions (a les quals

En plena construcció de l'Eix Transversal Vic-Manresa-Cervera, pendents els eixos pirinenc i subpirinenc, tant el traçat ara en estudi de l'autovia Sallent-Berga com el de l'enllaç en terres cerdanes entre els túnels del Cadí i del Pimorent depenen de l'opció que hom atribueixi a l'Eix del Llobregat: ruta meridiana europea E-9, via transpirinenca Barcelona-Tolosa, artèria intercomarcal i local Manresa-Cerdanya-Andorra? El Berguedà, terra de pas o nus d'articulació?

DIBUIX: GABINET URIBE FONT: TABASA-AUTEMA-TÚNEL DEL CADÍ, S.D.

ja ens hem referit més amunt) sobre la mobilitat? ¿Fins a quin punt, la utilització de la galeria paral·lela al túnel del Cadí que facilitaria l'accés a la Cerdanya de les companyies de serveis (gas natural, telèfon, cable, etc.), si és tècnicament possible en condicions de seguretat, per accedir a la Cerdanya podria, amb la percepció d'un cànon, disminuir el cost del peatge, que ara «frena» la relació entre comarques?

**COL·LEGI D'ENGINYERS INDUSTRIALS
DE CATALUNYA**

Delegació Bages - Berguedà

HORARI:

de dilluns a divendres de 2/4 de 10 a 2/4 de 2
tarda de 5 a 9

C. Carrió, 10 - Tel. 872 49 23
MANRESA

**Col·legi d'Aparelladors i
Arquitectes Tècnics de Barcelona**

Delegació Bages - Berguedà

SERVEI DE VISATS:

dimarts i dijous de 2/4 de 10 a 2/4 de 2

ATENCIÓ AL PÚBLIC:

de dilluns a divendres de 5 a 8

Plana de l'Om, 6 - MANRESA
Tel. 872 97 99 - Fax 872 73 05

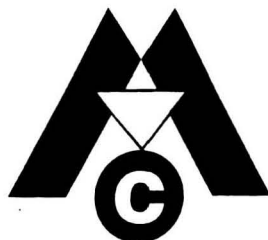
**COL·LEGI D'ARQUITECTES DE
CATALUNYA**

Demarcació de Barcelona
Delegació del Bages i Berguedà

HORARI:

de dilluns a divendres de 9 a 1
tarda de 4 a 6

Arquitecte Oms, 5, torre Lluvià
Tel. 875 18 00

MONTEPIO CONDUCTORS
SANT CRISTÒFOL
MANRESA - BERGA - M.P.S.

Consell Econòmic i Social del Berguedà

construïm el futur

Les federacions intercomarcals sindicals (CCOO, UGT), la Federació Empresarial de la Catalunya central, el veterà Montepio de Conductors Sant Cristòfol, Manresa-Berga, el Festival Internacional de Cant Coral Catalunya Centre, diversos col·legis oficials professionals, expressen, en l'àmbit territorial que han escollit, que existeix una base raonable per a una articulació intercomarcal.

FONT: REGIÓ 7 (DATES DIVERSES)

Al costat de l'actuació del sector públic (municipi, comarca, diputació, Generalitat), inclòs el Pla Comarcal de Muntanya, semblen imprescindibles contribucions en cooperació amb la societat civil, com el Pla Estratègic del Berguedà.

FONT: CONSELL ECONÒMIC I SOCIAL DEL BERGUEDÀ

8. La qüestió del planejament i de la governació: quin projecte i quin administració per al futur?

Veiem, doncs, que la situació present conté tantes oportunitats com perills per al futur de la comarca. Per aprofitar les primeres i escapar dels darrers cal un disseny i un disseny. És a dir cal un projecte (o projectes) democràticament elaborat que plantegi el futur de la comarca en el marc de la Catalunya central. Un projecte en el qual l'evolució de la comarca sigui concebuda com el resultat de la voluntat col·lectiva i no com a fruit d'un joc de forces que tendeixen a marginar-la, a malmetre'n el territori i a aprofitar-ne el recursos només en benefici d'uns pocs. D'altra banda, caldrà trobar una forma d'organització administrativa capaç d'impulsar-lo i gestionar-ne l'aplicació, una forma d'organització que segurament hauria d'incloure la concreció d'instàncies de govern per al conjunt de la Catalunya cen-

tral. Però abans de discutir sobre l'instrument, no caldria haver-se aclarit sobre el seu objecte? Debatre com vertebrar la Catalunya central ha de ser previ a discutir-ne els límits, la capitalitat o capitalitats, i les competències dels nivells administratius. Treballar per construir-la, com ja s'està fent: àmbits d'actuació supracomarcal de sindicats, corporacions i col·legis professionals; articulació d'un espai de comunicació intercomarcal (edicions de Manresa i d'Igualada del diari *Regió 7*); encontres bilaterals dels batlles de les ciutats capçaleres de comarca; reconeixement d'un àmbit territorial propi dins el Pla Territorial General de Catalunya vigent... I, a escala de comarca, el Pla Estratègic del Berguedà promogut pel Centre de Formació i d'Iniciatives i assumit pel Consell Econòmic i Social (que es troba en fase avançada de realització i en què han participat prop de 300 persones) i el Pla Comarcal de Muntanya de la Generalitat (que ha entrat ja en el segon

quinquenni, 1995-1999) són també passos en aquest sentit, però potser encara no són prou. Quin ha de ser el contingut concret d'aquest projecte (o projectes) col·lectiu de conjunt per al Berguedà i la Catalunya central? Quines forces socials seran capaces d'impulsar-lo? Quina plasmació política i administrativa haurà de tenir?

Massa preguntes, és clar. Tanmateix, tractar de donar resposta a aquestes qüestions i a d'altres de semblants és, al nostre entendre, urgent si hom vol orientar l'esdevenir de la comarca en una direcció positiva.

Enric Lluch i Martí
Oriol Nel·lo i Colom

Departament de Geografia de la Universitat Autònoma de Barcelona, Bellaterra